

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Reducerea dobânzilor. — Băncile de emisiune și băncile de credit și de economii. — Facilitarea consumațiunii prin finanțarea acesteia. — Necesitatea fuziunilor bancare. — Câteva cifre comparative. — Situația financiară. — Impozite. Legea timbrului. — *Cronică:* Circulațiunea banenotelor în statele europene. Stabilizarea în Jugoslavia. Proiectul noului Cod penal. Codul cooperației. Noul regim al ehriților. Expozițiură vamală pentru export-import în Deva. — Adunări generale. — Dividendele. — Concurs.

Reducerea dobânzilor.

Acțiunea pentru reducerea dobânzilor la împrumuturi, inaugurată de „Banca Națională a României”, la finele a. tr. este continuată cu energie de institutul nostru de emisiune. Prin circulara publicată și de noi în No. nostru trecut, Banca Națională stăruie, mai bine zis, impune, ca continuare a acțiunii sale, o nouă reducere: la 18% pentru scontul de cambii și maximum 20%, inclusiv toate comisioanele, la conturi-curente. Aceasta pentru clientela particulară. Pentru bănci, cari se folosesc de credite la alte bănci mai puternice, dobânda impusă de institutul nostru de emisiune, este 10% la scont și 12% în cont-curent.

Măsura luată de Banca Națională este la tot cazul o măsură autoritativă. Se impune prin ea băncilor, cari cultivă ramul scontului de portfolii ale băncilor mai mici, sacrificii destul de însemnate.

Nu se ține cont de faptul, că numai o parte din suma plasamentelor băncilor în scontul altor așezăminte financiare, este de proveniență dela Banca Națională și că partea cea mai mare a acestor capitaluri este acviraț prin depuneri spre fructificare, purtătoare, deocamdată și

până la expirarea termenelor de blocare, ce trebuie necondiționat respectate, de dobânzi mai urcate, decât acelea cu cari sunt ținute să opereze acum băncile.

Imprejurarea aceasta a produs în cercurile băncilor din țară întreagă mari nedumeriri și multe discuții, căci li se cere, nici mai mult, nici mai puțin, decât să lucreze cu pagubă.

Cu toate aceste consecințe nefavorabile, circulara Băncii Naționale, în general, a întâmpinat puțină rezistență la bănci, ceea ce le servește numai spre laudă. Afară de câteva memorii prezentate Băncii Naționale, conținând diferite propuneri și deziderate în legătură cu reducerea dobânzilor, băncile s'au conformat dorinții băncii de emisiune. Au dovedit prin aceasta, că sunt gata să aducă chiar și sacrificii bănești simțitoare, în interesul normalizării vieții economice a țării.

Apreciem bunele intenții de care este condusă Banca Națională în acțiunea sa de reducere generală a dobânzilor și aprobăm și mijloacele, cam neobicinuite ce este drept, cu cari banca de emisiune merge înainte spre realizarea țânței, ce și-a propus. Asemenea apreciem și înalta înțelegere a băncilor față de interesele obștești, manifestată, cu acest prilej.

Prevedem însă unele consecințe, neașteptate ale acțiunii Băncii Naționale, îndeosebi în legătură cu reducerea dobânzilor pentru bănci la 10% resp. la 12% și cari vor paraliza în bună parte rezultatul acțiunii.

Prevedem anume: reducerea, dacă nu chiar totala abandonare a operațiunilor de scont și de cont-curent cu bănci-

cile mici, ca niște operațiuni nerentabile și direct păgubitoare băncilor creditoare, ceea ce nu va lipsi să aibă repercusiunile sale asupra vieții economice.

Băncile cu capitaluri disponibile vor preferi să cultive, fără intermedierea băncilor mici, direct operațiunile de scont și cont-curent în cercurile comerciale și industriale.

O revenire asupra unora din dispozițiunile Băncii Naționale a României, cum este dobânda de scont și de cont-curent între bănci și o modificare a lor în așa sens, ca fără să apese pe una din părți, pe debitor, să satisfacă și interesele și pretențiile juste a celeilalte părți, a creditorului, — se impune.

Și nu ne îndoim, că Banca Națională care a dovedit de atâtea ori înțelegere pentru nevoile practice ale vieții economice, va ști să afle modalitatea cea mai potrivită pentru a o face aceasta.

Altfel bunele intenții ale băncii de emisiune se ajung numai în parte și efectele salutare ale întregii acțiuni se paralizează,

Băncile de emisiune și băncile de credit și de economii.

Multă vreme băncile de emisiune nu erau considerate de adevărate institut de credit, ci mai mult de organe a Statelor pentru fabricarea monetelor. Nu mai amintim de băncile de emisiune, cari sunt proprietatea statului, dar chiar și unde băncile de emisiune sunt instituții particulare, guvernele s'au îngrijit totdeauna de a le da un statut special, impunându-le anumite reguli pentru salvagardarea intereselor generale ale Statului. În acest scop, prin statutele și regulamentele impuse, Statul s'a îngrijit să aibă posibilitate de a numi funcționari superiori: guvernator, directori etc. Și la noi, Banca Națională, deși instituție particulară, nu a scăpat de pecetea acestei concepțiuni.

Dacă acest drept de control al Statului a fost salutar cândva, în timpul războiului mondial și dela încheierea păcii încoace, a fost direct dezastruos pentru toate Statele, unde băncile de emisiune n'au putut scăpa de tutela Statului, care nu a mai uzat, ci a abuzat de drepturile

sale, transformând băncile de emisiune în adevărate fabrici de bani, fenomen cunoscut sub denumirea de inflație monetară. Aceasta fatal a dus la deprecierea, la devalorizarea biletelor de bancă cu tot cortegiul ei de mizerii, mai mult sau mai puțin pronunțată după cum statele au uzat de acest „drept” al lor.

În urma acestor învățăminte făcute în această epocă de criză economică generală s'a ajuns la concluzia contrară și anume că băncile de emisiune trebuie să se bucure de cea mai mare independență față de stat, și că trebuie să fie institut particulare în sensul strict al cuvântului.

Toate țările unde s'a făcut o reformă monetară, de ex. Germania, Austria, Ungaria etc. au acceptat acest principiu la reorganizarea băncilor lor de emisiune. Societatea Națiunilor impune țărilor, cari au cerut concursul financiar al Societății un statut-tip (după modelul statutului Băncii Angliei) care prevede independența absolută a băncilor de emisiune față de Stat. Chiar și Franța va adopta principiile acestui statut asigurând toată independența Băncii Franței față de Stat.

Teoreticienii economiști au constatat deja că orice deosebire între băncile de emisiune și cele de credit va dispărea aproape cu totul. Căci, în principiu, ce deosebire este între aceste două ramuri? Banca de emisiune remite acelor cari îi încredințează moneta metal un titlu de creanță, ce se numește bilet de bancă. Iar când aceasta bancă acordă un credit unei terțe persoane, deasemenea îi dă bilete de bancă ca și cum aceasta persoană ar fi depus în mod efectiv piese metalice la bancă. Deci banca de emisiune se angajează a plăti mai mult metal, decât ceea ce are în mod efectiv (acoperirea de 33—40%).

Dar operațiunile unei bănci de credit în ce constau? Aceasta bancă deschide un cont aceluia care îi depozitează o anumită sumă, iar suma primită în depozit o înregistrează la creditul acestui cont. Iar când banca acordă un împrumut unei terțe persoane, deasemenea deschide un cont și înregistrează la creditul acestui cont suma împrumutului acordat, ca și cum persoana împrumutată ar fi depozitat în mod efectiv o asemenea sumă. Deci aceasta bancă se angajează să plătească

sume mai mari, decât cele ce posedă aveau.

În consecință ambele bănci *fac operațiuni de credit*, și li este suficientă o anumită sumă de numerar, care se utilizează pentru plățile efective, ridicări de depozite etc. Acest mecanism interesant și comun al ambelor bănci este arătat foarte bine de renumitul economist francez Dr Charles Rist, profesor la Facultatea de Drept din Paris: „Economiceste biletul de bancă și cont-curentul creditor se echivalează. Ele se nasc, și una și cealaltă, fie cu ocaziunea deschiderii unui credit, fie la depozitarea de numerar. La bilanș, portofoliul, avansurile și încassoul formează contra partida esențială și a uneia ca și a celeilalte. Și una și alta constată, fie un simplu vărsământ, fie un împrumut reciproc dela o bancă către public sau viceversa dela public către bancă. Și una și alta constituie angajamentul luat de bancă de a plăti în aur sau în monedă legală fie suma creditului acordat, fie suma ce reprezintă biletele de bancă. Ambele circulă cu aceeași facilitate: biletul de bancă din mână în mână; iar creditul de bancă, din cont în cont prin intermediul cecului“.

Prin urmare nu există nici o deosebire esențială între creditul băncilor și între biletele de bancă. Și unul și cealaltă au acelaș scop, aceeaș natură. În schimb deosebirea mare există în rolul fiecărei dintre ele în viața economică.

De fapt banca de emisiune în raport cu băncile de credit, este „banca băncilor“. Banca de emisiune are o situațiune specială și în acelaș timp superioară pe piața financiară.

Într'adevăr dacă cercetăm mai de aproape organismul bancar, constatăm, că băncile de credit sunt mai accesibile pentru marele public, ele primesc depozite, acordă împrumuturi, scotează polize etc. În timp normal o bancă bine condusă toate aceste operațiuni le execută cu cea mai mare ușurință. Dar se pot ivi momente de criză, plasamente rele sau se ivește o criză economică generală, publicul este cuprins de o panică. În aceste cazuri băncile au nevoie de un sprijin eficace, pentru a putea face îndeștul obligațiunilor lor în special când sunt asaltate cu ridicări de depozite în masă.

Atunci trebuie să intervină rolul surorii mai mari, a băncii de emisiune, care va finanța banca ajunsă în suferință.

Care este baza acestui fenomen? Este încrederea excepțională ce o are toată lumea în banca de emisiune, fiindcă deja prin organizarea ei, este ferită de riscurile băncilor de credit. Pe de altă parte prin biletele de bancă, ce le posedă poate în moment de criză să înlocuiască circulațiunea creditelor de bancă prin circulațiunea biletelor de bancă. Și aceasta este ajutată prin mentalitatea publicului care asimilează complect biletul de bancă cu moneda metalică, ba chiar în timpuri normale biletul de bancă totdeauna a fost preferit de marele public aurului.

Circulațiunea biletelor de bancă este cu mult mai facilă decât cea a creditelor de bancă, prima se efectuează prin transmiterea din mână în mână a piesei ca și a monetei, pe când cea din urmă prin conturi și cecuri cari deja pretind anumite formalități.

Desigur aceste considerațiuni teoretice momentan n'au interes practic, căci marele războiu a răsturnat toate aceste principii, respective a denaturat menirea băncilor de emisiune, când biletele de bancă prin cursul forțat au fost prefăcute în fapt de monedă eliberatorie. În schimb nici nu prea pot băncile de emisiune să satisfacă obligațiunile lor: de a fi regulatorul vieții economice, de a ajuta băncile cari mai mult în urma crizei generale decât a greșelilor lor au ajuns în situațiuni dificile. La noi chiar acum au unele bănci mai mare nevoie, de concursul băncii de emisiune.

Dar cu atât mai actuale vor fi aceste principii în viitorul apropiat când se va săvârși statornicirea monetară. Cu aceasta ocaziune trebuie neapărat să se ia în considerațiune aceste principii, pentruca banca de emisiune să-și poată îndeplini menirea ei.

Facilitarea consumațiunei prin finanțarea acesteia.

Consumațiunea nu numai în timpul războiului, dar și după terminarea acestuia a dat înapoi. Capacitatea de cumpărare a consumatorilor a slăbit așa fel că mulți dintre ei n'au mai putut cumpăra ușor sub

formă de „bani gata“. Unele state industriale cari și-au pierdut în parte debușeurile de altă dată, cum e de exemplu cazul Germaniei, au trebuit să afle, pe cale particulară, un nou sistem pentru a atrage cât mai mulți consumatori indigeni pentru desfacerea produselor lor, cu atât mai mult, că producția se intensifica prin refacerea industriei. De aici a pornit ideea de a se ridica capacitatea de cumpărare a consumatorilor prin acordarea de credite. Deoarece casele de comerț nu s'au învoit să acorde direct credite sub aceeași formă ca în trecut, a trebuit să se afle o formă nouă așa fel ca creditele să fie furnizate de altcineva.

Ușurința pe care o oferă cumpărăturile pe credit prin plăți lunare — sistem care de altfel își are origina în America — poate îndemna foarte ușor pe consumator să facă cumpărături, cari în definitiv nu sunt absolut indispensabile. De aceea acest sistem și-a găsit și inamici. Astfel pentru a potoli pe unii și pentru a fi siguri de alții, casele de comerț au exclus din aceste afaceri, anumite mărfuri de scurtă durată, cari s'ar putea consuma înainte de a fi plătite în întregime. Înainte de a se consimți creditul se cer informațiuni despre solvabilitatea clientului și astfel de operațiuni se încheie mai mult cu articole, cari deși trec în seama cumpărătorului, proprietar rămâne până la achitare, vânzătorul. Dintre acestea se pot enumera: mobile — în primul rând, — mașini de scris și cusut, biciclete, articole menajere, etc.

Firește că aranjamentul acestor fel de vânzări cauzează cheltuieli de contabilitate, de încasare, informațiuni și mai ales dobândă. Cu alte cuvinte vine cu 15%—25% mai mult.

De aici se poate vedea profitul pe care îl are acel care dispune de suficientă energie, voință, ca mai întâiu să adune puțin câte puțin la o casă de economii și apoi să-și procure obiectul necesar. Câștigă și dobânda de fructificare a banilor și diferența la cumpărare. Dar majoritatea cumpărătorilor n'au această energie și cazul cel mai fericit al lor este să cumpere articole cari să dureze mai mult decât timpul în care trebuie să achite. Totuș se poate spune că și acest fel de procurare de produse se poate considera ca economie, o economie forțată. Omul va căuta fie să cruțe, fie să muncească mai mult în scop de a se vedea scăpat de datorie.

Casele de comerț din partea lor se constituiesc într'un sindicat, care la rândul său tratează și convine cu o societate de credit, care să facă pe intermediarul între comerciant și consumator. După caz, se fixează maximum de credit și se pun anumite condițiuni, printre cari și aceea, că nu se pot cumpăra bijuterii, lucruri de mâncare, etc. Sunt și cazuri unde comercianții din sindicat pun fiecare o anumită cotă din capital, înființând astfel ei societatea de finanțare. Pentru a se înlătura creditele inoportune sau creditele duble, sin-

dicatele și societățile de finanțare se constituiesc într'o centrală, sau federală cum i-am spune noi.

Dacă mai sunt și case de comerț cari abuzează ridicând prețul mărfurilor, nu putem spune că întrebuințarea cumpătată a acestui fel de cumpărare e condamnabilă. Din contră e chiar utilă, gândindu-ne că sunt destui oameni cinstiți, cari totuși nu pot cumpăra cu bani gata ceea ce li e necesar, dar cari pot foarte bine plăti puțin câte puțin.

I. N. Bratu.

Necesitatea fuziunilor bancare.

Proiectul Legii Bancare, despre care s'a discutat atât de mult și care a enervat unele cercuri financiare, a apărut deja de mult. Este întrebare dacă se va înfăptui acest proiect? Sau a servit numai ca indiciu, ca întregind politica financiară actuală și politica de dobânzi a Băncii Naționale, să promoveze normalizarea situației economice dela noi?

Dacă scopul urmărit a fost numai cauza amintită mai sus, scopul propus l-a atins în mare parte în deosebi la noi în Ardeal.

Institutele din Ardeal au fost selecționate deja de criza financiară acută. Publicarea proiectului amintit a adus un nou progres pe teren economic, în concordanță cu spiritul legii, fuzionarea institutelor financiare. Ca operațiuni mai importante în aceasta chestiune, amintim numai fuziunile înfăptuite pe piețele mai mari: fuzionarea băncii Cassa de păstrare și Banca de credit din Cluj, cu Cassa de păstrare din Oradea-Mare, a băncii Kronstädter Allgemeine Sparkassa cu Siebenbürgische Industrie und Handelsbank, a băncii Banca Economică Ardeleana cu Banca Transilvania etc. și precum publică ziarele se discută încă fuziunea și a altor institute.

Fuziunile amintite s'ar fi înfăptuit și fără să apară proiectul legii bancare, deoarece sunt urmările naturale ale normalizării; proiectul amintit însă, a accelerat înfăptuirea. Avantajele și necesitatea de a fuziuna, sunt suficient justificate.

Baza comerțului de bancă este încrederea, aducând clientelă și capitaluri străine și mărind prin aceasta beneficiile băncilor. Încrederea se arată mai mult față de băncile cu capitaluri proprii mai mari și solid conduse.

Veniturile capitalurilor și a afacerilor bancare în general arată o tendință de continuă scădere. Diferența între interesele plătite și încasate de bănci se micșorează din zi în zi. Veniturile din celelalte afaceri asemenea scad. Tendința de stabilizare a Leului a făcut, ca profitul în afacerile de devize să scadă la normal. Spesele de administrație însă, celelalte spese, precum și impozitele nu scad, ci din contră în unele privințe arată urcări.

În urma fuziunilor spesele să pot reduce la minimul posibil, iar câștigul prin procurarea capitalurilor noi se poate urca.

Un fenomen interesant este că fuziunile în chestiune s'au produs așa zicând exclusiv între băncile minoritare; între băncile noastre fuziuni mai însemnate nu s'au făcut.

Așa se vede, că minoritățile au învățat dela noi. Sub fostul regim maghiar noi eram mai vioi, mai agili în perfectuarea tranzacțiilor. Ideile noi și necesitățile au prins în primul rând și s'au împlinit de noi. Institutelor majoritare de atunci ședeau așa zicând „în logi“, fiind convinși de dezvoltarea lor normală. Azi în general situația este aceeași, cu deosebirea, că noi ca institute majoritare actuale nu ne simțim în „logi“.

Sub fostul regim maghiar institutele majoritare erau sau filialele băncilor din fosta capitală, sau afiliate la aceste bănci. Noi eram independenți și atunci, și suntem și azi și dorim să apărăm independența noastră și pe mai departe. Prin urmare cu atât mai mult trebuie să ne acomodăm schimbărilor și ca institute majoritare să acaparăm conducerea și inițiativa.

Dacă între institutele noastre până azi nu s'au împlinit fuzionări, aceasta denotă deoparte tăria lor și încrederea în ele însele, pe de altă parte însă situația dată îndeamnă la fuziuni, și a căreia necesitate o documentează și fuziunile împlinite deja și și legile proiectate, în special legea bancară.

Victor Gombos.

Câteva cifre comparative

din viața bancară a Ardealului cu V. Regat din anul 1926 după datele statistice oficiale.

La începutul anului 1926, în Ardeal au fost 391 bănci, iar în V. Regat 494. În decursul anului în V. Regat s'au creat 79 de institute bancare noi, iar în Ardeal numai 9 bănci noi. În schimb capitalul social în V. Regat a crescut dela 4.6 miliarde la 5.4 miliarde, deci acuză o creștere de 17.0%; pe când în Ardeal capitalul social a fost sporit dela 1.4 miliarde la 1.7 miliarde, ceea ce reprezintă 24.0%. Rezervele au crescut în Ardeal cu 27.0%, pe când în V. Regat numai cu 12.0%.

În Ardeal capitalurile proprii au crescut cu 342.0 milioane, în V. Regat cu cele 79 de bănci noi capitalurile proprii au crescut abia cu 803.5 milioane iar fondurile de rezervă în Ardeal în acest an au crescut cu 128.5 milioane, iar în V. Regat numai cu 129.4 milioane.

În Ardeal capitalurile proprii în total fac 2.6 miliarde, în V. Regat 7.2 miliarde, deci în Ardeal a fost o creștere de 26.3% în V. Regat de 19.0%. Dacă Bucureștiul îl considerăm aparte de V. Regat, fiind Capitala Țării, din capitalurile proprii ale băncilor în

V. Regat pentru fiecare cap de locuitor revine suma de Lei 296, în Ardeal în schimb pentru fiecare cap de locuitor este Lei 500.

Depozitele spre fructificare în livrete în Ardeal au crescut în decursul anului 1926, dela 8.4 miliarde la 10.9 miliarde, deci 30.2%, în V. Regat depozitele spre fructificare în livrete au crescut numai 13.8% și anume: dela 8.1 miliarde la 9.2 miliarde. În schimb în V. Regat sunt mari depozitele în cont-curent: dela 9 miliarde crește la 10.7 miliarde, iar în Ardeal scad aceste depozite dela 2.1 miliarde la 1.8 miliard.

Reescontul dela Banca Națională în anul 1926 a crescut în Ardeal dela 943 milioane la 1090 milioane, în V. Regat dela 7.2 miliarde la 8 miliarde.

La activele băncilor se constată că pe când în în Ardeal poziția cea mai importantă este portofoliul de polițe, în V. Regat este mai puțin însemnat. În Ardeal portofoliul de polițe a crescut dela 5 miliarde la 6.9 miliarde, 36.8%, în V. Regat abea este vr'o creștere: dela 7.2 miliarde la 7.3 miliarde.

Reescontul între băncile din Ardeal a scăzut dela 170 milioane la 120 milioane, în V. Regat a crescut cu 215% la suma de 3.3 miliarde.

Conturile-curente debitoare în Ardeal au crescut cu 19.0%, în V. Regat cu 14.0%. Imobilele băncilor în Ardeal au crescut cu 113 milioane, 43.8%; în V. Regat cu 190 milioane, 21.5%.

Băncile din Ardeal la sfârșitul anului 1925 au arătat un profit net de 357.5 milioane, 24% al capitalului social, — la sfârșitul anului 1926 profitul a fost 445.2 milioane, 25.2% al capitalului social; în V. Regat profitul a crescut dela 991 milioane (21.2%) la 1,199 milioane (22.2%).

Situația financiară.

În sfârșit mult așteptatul împrumut al stabilizării a devenit fapt împlinit. El este confirmat din cercuri oficiale. Detalii precise asupra lui ne lipsesc. Se afirmă, că o parte din el ni se va da în material de cale ferată, iar restul va servi ca fond pentru garantarea stabilizării.

Primele știri lansate din cercuri oficiale cu privire la stabilizare — cam îndată după sărbătorile Crăciunului — au creat în bursă o atmosferă foarte vie, și au provocat începutul mișcării de revalorizare a efectelor de bursă. Urcările de cursuri au continuat cu mici poticniri — după evenimentele ce s'au succedat între timp — până în săptămâna trecută. Cercurile bursiere se arată destul de optimiste și se crede, că mai este loc pentru noi urcări de cursuri. Cu toate acestea urcările continue au cam obosit bursa, iar tema stabilizării pentru moment este cam consumată.

Credem util a da unele date statistice generale asupra acestor urcări începând dela anul nou încoace.

În principalele efecte bancare (9 soc.) urcarea în mediu a fost de 44%. Dintre ele Bca Națională a câștigat 75%, Bca Blank 22%, Bca Românească 32%, Albina Sibiu 20%, înghițind totodată și cuponul anului 1927.

Principalele hârtii industriale (7 soc.) au avut o urcare medie de 32%. Pronunțat s'a urcat Reșița cu 47%, Clădirea Românească cu 35%, Mica 30% etc.

Asigurările au câștigat 50%.

Rentele 30%.

Mai frumos au săltat însă comunicațiile: STB. cu 100% ca să se retragă la 52%, iar SRD. cu 82%, ca să rămână la 60%.

Un fenomen nou s'a ivit de câțva vreme pe piață. Leul începe încetșor să se urce. În legătură cu această urcare unii domni, cari se pretind a fi bine introduși în cercuri oficiale dau sfaturi, ca în vederea stabilizării să se țină bani gata. Oare nu va fi aceasta începutul unei alte serii de speculațiune?

Până în prezent stabilizarea nu a avut în nici o altă direcțiune vreo înrăurire. Situația economică continuă a fi foarte deprimată, fără ca să se arate din nici o parte vre-un mijloc de îndreptare, falimentele cu pasive enorme se țin lanț, iar ziarele semnaleză cazuri grave de foamete în Oltenia. Pretutindeni se aud discuții enervate pe tema legii chirilor.

În mijlocul acestor văicăreli generale cercurile financiare conducătoare sunt angajate în discuții sterile asupra dobânzilor, și nu văd criza grea care sfășie țara: a producțiunii, consumațiunii și de numerar, a cărei înlăturare este datoría lor.

București.

Remizier.

Impozite. Legea timbrului.

Norme pentru aplicarea impozitului mobilier Deciziile comisiei centrale fiscale

Ministerul de finanțe a comunicat administrațiilor financiare din țară o serie de noi decizii luate de comisia centrală fiscală cu privire la interpretarea și aplicarea unora din dispozițiunile legilor fiscale.

Iată principalele decizii ale comisiei:

Impunerea dobânzilor la creditele deschise în străinătate

Dobânzile la creditele efectiv deschise în străinătate în monedă străină, întreprinderilor comerciale sau industriale din țară sunt scutite de impozitul mobilier până la o cotă, de 10 la sută, în care intră și comisionul. Tot ce se plătește ca dobândă peste această cotă de 10 la sută se va impune, întrucât debitorul este obligat să rețină și să verse la stat impozitul, nerecunoscându-se ca cheltuială în sensul art. 31 alin. 2 pentru întreprinderile debitoare.

Participațiunile ce creditorii din străinătate își rezervă prin actele de împrumut, deschidere de credite

fie pe lângă dobândă, fie chiar să se fi prevăzut o dobândă la beneficiile întreprinderilor din țară, nu se pot bucura de scutirea de impozit mobilier, de oarece în acest caz dispar raporturile dintre creditor și debitor, dând naștere la asociații în participație.

Scutiri de impozitul mobilier.

Sucursalele din țară ale societăților anonime care au sediul principal în străinătate și care, prin bilanțurile, ce încheie pentru operațiunile din țară, nu distribuie nici un dividend, acționarii fiind domiciliați în străinătate, nu sunt obligate a plăti impozitul mobilier.

Impozitul pe salarii plătit de întreprinderile comerciale și industriale asupra salariilor și gratificațiilor funcționarilor și lucrătorilor constituie un plus de salariu și se consideră ca cheltuială pentru întreprindere în sensul art. 31 numai, dacă se justifică plata impozitului pe salarii la sporul de salariu plătit sub această formă.

Muzicanții ce-și exercită profesiunea individuală sau în orchestre în mod temporar în diferite localuri nu se consideră ca salariați, ci ca profesioniști, impozabili conform normelor prevăzute la cap. VI al legii pentru unificarea contribuțiilor directe.

Cota de amortizare pentru industrii în 1928

Se fixează pentru anul 1928 limita superioară a cotei de amortizare pentru toate categoriile de industrii la 15 la sută, adică la maximum prevăzut de art. 31, alin 7.

Dispozițiunea cuprinsă în art. alin., penultim din legea contribuțiilor directe în baza căreia cota la complementar pentru instituțiunile financiare create de stat cu participarea lui progresivă la beneficii, se stabilește, ținându-se seamă de partea ce revine statului conform convențiunei dintre ele și stat, se aplică tuturor instituțiilor de orice natură create de stat sub această formă, nu numai instituțiilor financiare propriu zise cum ar fi băncile.

La impunerea acestor instituții create de stat cu participarea lui progresivă la beneficii, calculul rentabilității în vederea stabilirii impozitului complementar, se va face numai pentru partea de beneficiu, ce revine acționarilor particulari, raportată la partea din capital efectiv vărsat de acești acționari, scăzându-se partea de beneficiu cuvenită statului, cum și capitalul adus de stat ca aport în aceste instituții.

Aplicarea legii timbrului

Comisiunea centrală a timbrului, în ședința ținută în săptămâna trecută la ministerul de finanțe a fixat următoarele noi norme privitoare la aplicarea legii timbrului.

Dispoziția art. 4 § 19 fiind clare în sensul că sunt supuse la taxele de timbru numai registrul jurnal,

inventar și registru de procese verbale ale Consiliului de Administrație și adunării generale, urmează ca taxele de timbru prevăzute de art. 4 § 19 se vor percepe exclusiv numai la aceste registre ale Societăților de orice fel.

Impozitul proporțional prevăzut de art. 14 paragraful 18 plătindu-se asupra primelor, el este datorat și se va percepe odată cu plata primelor.

În consecință la asigurările contractate mai înainte de punerea în aplicarea a legii timbrului din 1927, impozitul va fi cel prevăzut de legea actuală, de oarece primele de asigurare care dau ființă contractului se plătesc sub imperiul acestei legi și deci sunt impozabile conform art. 14 paragraf 18 al. a și b pentru societățile ce ființează în țară și conform art. 14 § 18 al. 5 pentru societățile de asigurare neautorizate a funcționa în țară.

CRONICĂ.

Circulațiunea bancnotelor în statele europene. Tabela, ce urmează, ne arată cifre interesante asupra circulațiunii bancnotelor pro cap de locuitor în statele principale din Europa:

	Inceputul anului 1914	Sfârșitul anului 1927
	pro cap circa:	
Franța	29·5	55·7
Elveția	14·7	46·6
Italia	10·3	24·5
Anglia	3·2	47·6
Belgia	26·6	36·7
Germania	9·5	20·9
Danemarca	14·0	27·9
Norvegia	12·0	32·7
România	11·9	8·1
Svedia	11·2	23·7
Spania	18·1	32·3

Pentru a putea ajunge la o bază de comparație cotele au fost aduse la o valută unitară, anume la Dollar.

Precum rezultă din această tabelă toate țările arată o creștere însemnată în circulația bancnotelor, cu excepțiunea României, unde s'a redus dela 11·9 la 8·1.

Stabilizarea în Jugoslavia. Ministrul de finanțe va prezenta Scupcinei în scurt timp legea de stabilizare a dinarului pe cursul de 9·13 centime aur. Unitatea monetară actuală rămâne neschimbată.

Îndată ce împrumutul de 50 milioane lire sterline va fi semnat cu grupul Rothschild-Kuhn, Statul va restitui Băncii Naționale suma de 1 jum. miliard dinari

ce-i datorează, efectuând plata în devize engleze și americane. Suma aceasta va servi la o întărire în aur a circulației fiduciare. În acelaș timp vor fi regulate toate datoriile de războiu și înainte de războiu către Franța.

Proiectul noului Cod penal. În săptămâna trecută s'a depus la Camera deputaților noul Cod penal. Este prima încercare de unificare a tuturor legislațiilor penale din toate provinciile țării.

Sunt infracțiuni noi introduse, dintre cari mai de seamă: infracțiunile contra creditului statului. Reproducem textual, dispozițiile proiectului în această privință:

Art. 304. — Se va pedepsi cu închisoarea dela 3 luni la 3 ani și amendă dela 1000—2000 Lei:

a) Acel care prin fapte false sau calomnioase împrăștie cu intențiune în public sau pe căi sau mijloace frauduloase oarecare, va fi provocat sau cercat să provoace retrageri de fonduri din casieriile publice sau din stabilimentele obligate de lege să efectueze vărsămintele la casieriile publice;

b) Oricine, care chiar fără întrebuițare de mijloace frauduloase:

1. Va opera sau cerca să opereze scăderea devizelor naționale într'un scop de speculație.

2. Va provoca sau cerca să provoace vânzarea titlurilor de rentă sau altor efecte publice, va pune sau încerca să pună obstacol la cumpărarea ziselor titluri sau valori sau la subscrierea lor, într'un scop de depreciere.

Dacă acțiunile definitive sub punctele 1 și 2 de mai sus au fost însoțite sau de fapte false sau calomnioase, răspândite cu intențiune în public, sau prin orice căi sau mijloace frauduloase, pedeapsa va fi închisoarea corecțională dela 1—5 ani și amendă dela 10.000—30.000 Lei.

Codul cooperăției a fost votat în sesiunea expirată a Parlamentului. În discuțiunile ce s'au ivit în jurul acestei legi, după indicațiunile date în Cameră de dl Al. Alimăneșteanu, în România sunt 4473 bănci populare cu 815.000 membrii. Capitalul băncilor populare se ridică la 972 milioane. Economiiile strănse dela țărani sunt 754 milioane, iar activul lor întrece 3·5 miliarde. Societățile cooperative propriu zise au un capital de 283 milioane, adunat de 305.000 membrii. Pentru exploatarea pădurilor sunt cooperative cu capital de 110 milioane și cu un activ de 820 milioane, exploatând lemne în valoare de peste 1·5 miliard anual.

Noul regim al chirilor. Tot în această sesiune s'a votat noua lege pentru prelungirea contractelor de chirie, cari conform legii din anul trecut aveau să reîntre sub regimul dreptului comun, la 6 Mai a. c

De aceasta ultimă prelungire de încă un an nu se vor bucura următoarele contracte: a) asupra cărora s'a pronunțat hotărâri definitive de evacuare până la 20 Martie a. c.; b) contractele privind imobilele cari au fost închiriate prin contracte cu dată certă anterioară de 20 Martie a. c.; c) contractele pe temeiul cărora se plătea o chirie de bază de peste Lei 3000 anual în Capitală, de peste Lei 2000 anual în municipii și peste Lei 800 anual în restul Țării; d) contractele referitoare la imobilele cari au devenit proprietatea funcționarilor publici când în contra acestora pe aceasta considerațiune s'a obținut hotărâri definitive de evacuare.

Chiria anuală în contractele de închiriere prelunghite acum se fixează înmulțindu-se cu 32 chiria de bază pentru contractele cari n'au depășit în 1916 respective în 1914 chiria de Lei 2000, iar pentru contractele a căror chirie a fost peste Lei 2000 se va înmulți cu 40.

Expozitură vamală pentru export-import în Deva. Ministerul de finanțe a aprobat înființarea unei expoziții vamale în orașul Deva, pentru export și import.

Noul oficiu vamal își va începe activitatea peste câteva luni și va contribui mult la ridicarea exportului de vite din județul Hunedoara și județele limitrofe, de unde se făcea și până acum un viu export de vite, 200—300 vagoane anual.

Adunări generale

au convocat, respective au ținut următoarele bănci și întreprinderi:

„Aurora“ Năsăud	la	7	Aprilie	1928
„Chiorana“ Șomcuta-Mare	„	9	„	„
„Dacia“ Orăștie	„	12	„	„
„Mielul“ Poiana	„	17	„	„
„Patria“ Blaj	„	18	„	„
„Agricola“ Hunedoara	„	18	„	„
„Economia“ Rupeni-(Cohalm)	„	29	„	„

Dividendele

ce plătesc băncile și întreprinderile pe anul 1927.

„Ajutorul“ Șeica Mare	20 ⁰ / ₀	Lei	20—	net
„Albina“ Sibiu	24 ⁰ / ₀	„	120—	„
„Armonia“ Cincul mare	20 ⁰ / ₀	„	100—	„
„Auraria“ Abrud	30 ⁰ / ₀	„	30—	„
„Banca Agrară“ Cluj	8 ⁵ / ₀	„	85—	„
„Banca Centrală“ Cluj	12 ⁰ / ₀	„	25·50	„
„Banca Națională a României“ București	74·8 ⁰ / ₀	„	374—	„
„Banca Poporală“ Caransebeș	20 ⁰ / ₀	„	100—	„
„Banca Poporală“ Dej	14·8 ⁰ / ₀	„	37—	„
„Banca Românească“ București	17·2 ⁰ / ₀	„	86—	„

„Banca Viticolă“ București	12·3 ⁰ / ₀	Lei	61·50	net
„Cetatea“ Brașov	10 ⁰ / ₀	„	50—	„
„Codreana“ Băsești	24 ⁰ / ₀	„	12—	„
„Cordiana“ Fofeldea	30 ⁰ / ₀	„	30—	„
„Crișana“ Brad	20 ⁰ / ₀	„	100—	„
„Câmpiana“ Mociu	22 ⁰ / ₀	„	44—	„
„Concordia“ Gherla	15 ⁰ / ₀	„	7·50	„
„Dacia Traiană“ Sibiu	16 ⁰ / ₀	„	32—	„
„Decebal“ Deva	30 ⁰ / ₀	„	15—	„
„Economul“ Cluj	17 ⁰ / ₀	„	17—	„
„Furnica“ Făgăraș	24 ⁰ / ₀	„	120—	„
„Goronul“ Aiud	18 ⁰ / ₀	„	36—	„
„Grănițerul“ Dobru	16 ⁰ / ₀	„	8—	„
„Maramureșiana“ Sighet	20 ⁰ / ₀	„	85—	„
„Minerva“ Beclean	20 ⁰ / ₀	„	100—	„
„Mureșiana“ Reghin	20 ⁰ / ₀	„	17—	„
„Olteana“ Viștea de jos	20 ⁰ / ₀	„	40—	„
„Oravițana“ Oravița	10·5 ⁰ / ₀	„	51—	„
„Prima Ardeleană“ Cluj	10·5 ⁰ / ₀	„	51—	„
„Poporul“ Săliște	22 ⁰ / ₀	„	22—	„
„Sebeșana“ Caransebeș	12 ⁰ / ₀	„	12—	„
„Sebeșana“ Sebeș-Alba	20 ⁰ / ₀	„	100—	„
„Sălăgiana“ Jibou	32 ⁰ / ₀	„	160—	„
„Sătmăreana“ Seini	12 ⁰ / ₀	„	12—	„
„Șercaiana“ Șercaia	24 ⁰ / ₀	„	24—	„
„Sylvania“ Șimleul-Silvaniei	20 ⁰ / ₀	„	10—	„
„Soc. Naț. de Credit Ind.“ Buc.	23·80 ⁰ / ₀	„	119—	„
„Soc. Naț. de gaz metan“ Buc.	—	„	28·30	„
„Someșana“ Dej	20 ⁰ / ₀	„	20—	„
„Tehnica Română“ București	10·2 ⁰ / ₀	„	51—	„
„Tibleşana“ Reteag	12 ⁰ / ₀	„	60—	„
„Vatra“ Cluj	12 ⁰ / ₀	„	24—	„
„Voileana“ Voila	10 ⁰ / ₀	„	50—	„
„Vulturul“ Tășnad	18 ⁰ / ₀	„	90—	„
„Sentinela“ Nova Selo (Satul nou) Iugoslavia	40 ⁰ / ₀	„	10	dinari.

„VLĂDEASA“

Institut de Credit și Economii, Soc. pe Acții în Huedin.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de

Funcționar

la Institutul de Credit și Economii „Vlădeasa“ Sucursala din Hida, prin aceasta publică concurs.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a-și înainta ofertele dimpreună cu pretensiunile de salariu mai târziu până la data de 20 crt, — la Centrala Huedin.

Dela reflectanți se cere să fie absolvent de școală superioară de comerț ori licențiat al Academiei Comerciale.

Huedin, la 5 Aprilie 1928.

Consiliul de Administrație.